

Δυναμική του Οικοσυστήματος Κοινωνικής Καινοτομίας στην παραγωγή Κοινωνικού

Αντικτύπου

Δρ. Τίνα Ορφανίδου

SED Consultants, SEED2Scale

Γιατί η κοινωνική καινοτομία παράγει κοινωνικό αντίκτυπο;

1

Επειδή στοχεύει σε ανεκπλήρωτες πραγματικές κοινωνικές ανάγκες:

Η κοινωνική καινοτομία αναδύεται όπου οι παραδοσιακοί μηχανισμοί (αγορά – κράτος) δεν επαρκούν.

Ο ΟΕCD (2021) καταγράφει ότι τέτοιες ανάγκες σχετίζονται με κοινωνική ένταξη, φτώχεια, ανεργία, υγεία και φροντίδα, κλιματική και περιβαλλοντική κρίση, δημογραφική γήρανση, ανισότητες.

Άρα παράγεται αντίκτυπος εκεί όπου ο “κενός χώρος” είναι μεγαλύτερος.

2

Επειδή ενεργοποιεί πόρους και συνεργασίες που αλλιώς δεν θα συνδυαζόταν:

Η κοινωνική καινοτομία βασίζεται σε multi-stakeholder συνέργειες. Οι συνεργασίες αυτές (δημόσιου, ιδιωτικού, κοινωνίας πολιτών) συνδυάζουν πόρους που συνήθως είναι διασκορπισμένοι, εισάγουν οπτικές χρηστών (‘co-construction’), παράγουν λύσεις με περισσότερη αποδοχή και μικρότερο κόστος αποτυχίας.

Ο κοινωνικός αντίκτυπος προκύπτει από την “υπεραξία της συνεργασίας» (ΟΕCD, 2025)

Γιατί η κοινωνική καινοτομία παράγει κοινωνικό αντίκτυπο;

3

Επειδή εισάγει νέες κοινωνικές σχέσεις και δεξιότητες.

Οι κοινωνικές καινοτομίες δεν αλλάζουν μόνο ‘τι κάνουμε’, αλλά κυρίως πώς σχετιζόμαστε. Δημιουργείται αντίκτυπος όταν: πολίτες αποκτούν φωνή στη λύση, κοινότητες συμμετέχουν ενεργά, αλλάζουν συμπεριφορές και πρότυπα (ESDN*, 2015)

Ο κοινωνικός αντίκτυπος είναι συχνά αλλαγή κοινωνικής σχέσης, όχι απλώς παροχής υπηρεσίας.

4

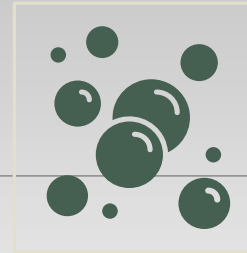
Επειδή μπορεί να κλιμακωθεί (**scale**) και να διατηρηθεί (**sustain**). Χάρη στα οικοσυστήματα, πολλές κοινωνικές καινοτομίες: μεταφέρονται σε νέες περιοχές, ενσωματώνονται σε υπηρεσίες και πολιτικές, αποκτούν οικονομική και οργανωσιακή βιωσιμότητα.

Ο OECD (2025) εντοπίζει ότι όταν η καινοτομία φτάσει στο στάδιο sustain, ο κοινωνικός αντίκτυπος μπορεί να γίνει δομικός (structural impact).

Ποια πλεονεκτήματα αναγνωρίζονται;

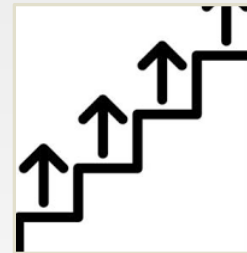
Για τον Πολίτη

- Ενδυναμώνεται η συμμετοχή — ο πολίτης γίνεται μέρος της λύσης, όχι απλός παρατηρητής
- Βελτιώνεται η καθημερινότητα και καλύπτονται οι ανάγκες
- Χτίζεται εμπιστοσύνη με τους εμπλεκόμενους φορείς και τις εφαρμοζόμενες πολιτικές, αφού γίνεται αντιληπτό το άμεσο αποτέλεσμα
- Ενισχύεται η κοινωνική συνοχή και το αίσθημα ότι ‘ανήκω’ και ‘συμβάλλω’

Ανάλυση υπαρκτού
προβλήματος

Πειραματισμός
διαφορετικών λύσεων
σε μικρή κλίμακα

Πολλαπλασιαστικό
όφελος

Ενθάρυνση της
συμμετοχής του
Πολίτη

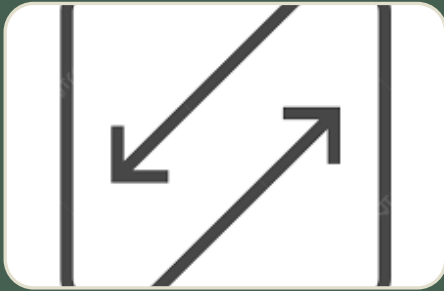

Τι είδους κοινωνικός αντίκτυπος παράγεται;

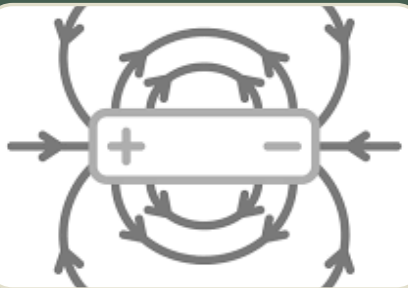
1. Άμεσος (direct impact)

- Βελτίωση της ζωής συγκεκριμένων ομάδων-στόχων: πρόσβαση σε υπηρεσίες, βελτίωση δεξιοτήτων, ενδυνάμωση, ένταξη στην εργασία, μείωση κοινωνικού αποκλεισμού.

2. Έμμεσος (indirect impact)

- Αλλαγές στο περιβάλλον και στις συνθήκες ζωής: καλύτερη συνεργασία μεταξύ φορέων, αύξηση κοινωνικής συνοχής, αναβάθμιση τοπικών υπηρεσιών, νέα δίκτυα υποστήριξης.

3. Συστημικός (systemic impact)

- Αυτός είναι ο πιο ισχυρός και η Ευρώπη στοχεύει ιδιαίτερα σε αυτόν. Συμβαίνει όταν μια κοινωνική καινοτομία: αλλάζει πολιτική, αλλάζει τον τρόπο παροχής υπηρεσιών, εισάγει νέο θεσμικό μοντέλο, δημιουργεί νέα αγορά ή πεδίο δραστηριότητας (π.χ. social impact market).

Συνιστώσες του Οικοσυστήματος & Παραγωγή Κοινωνικού Αντίκτυπου

Χρηματοδότηση ειδικά σχεδιασμένη για κοινωνική καινοτομία

- seed funding, blended finance, κοινωνική επενδυτική λογική («impact-first capital»)- Η έλλειψή της είναι ο #1 παράγοντας αποτυχίας

Συνεργασίες πολλών φορέων (multi-stakeholder partnerships)- Αυτό είναι το «DNA» της κοινωνικής καινοτομίας

- Αυξάνει τον κοινωνικό αντίκτυπο επειδή επιτρέπει: συν-δημιουργία (co-construction), συν-παραγωγή (co-production), συνιδιοκτησία λύσεων (community ownership)

Συμμετοχή των χρηστών / κοινοτήτων-Η κοινωνική καινοτομία παράγει μεγαλύτερο αντίκτυπο όταν:

- σχεδιάζεται μαζί με αυτούς που αφορά, ενσωματώνει βιωμένες εμπειρίες, αντιμετωπίζει υποκρυπτόμενες ανάγκες

Υποδομές υποστήριξης και οικοδόμησης ικανοτήτων που αυξάνουν την πιθανότητα κλιμάκωσης:

- incubators, accelerators, competence centres για κοινωνική καινοτομία, υποστήριξη οργανωσιακής ανάπτυξης

Μηχανισμοί μέτρησης και αξιολόγησης κοινωνικού αντίκτυπου- Απαραίτητοι για:

- Διαφάνεια, προσέλκυση επενδύσεων, τεκμηριωμένη πολιτική
- Η απουσία αξιόπιστων metrics είναι ανασταλτικός παράγοντας

Πολιτικές και ρυθμιστικό πλαίσιο

- αναγνώριση κοινωνικών επιχειρήσεων, εργαλεία για συμπράξεις, ενσωμάτωση σε δημόσιες πολιτικές- Όπου υπάρχει πολιτική υποστήριξη, ο αντίκτυπος πολλαπλασιάζεται

Ψηφιακοί και κοινωνικοί καταλύτες

- νέες τεχνολογίες, data-driven κοινωνικές λύσεις, πράσινες και ψηφιακές μεταβάσεις
- Αυτοί δημιουργούν νέες δυνατότητες κοινωνικής αξίας.

Πώς λειτουργούν όλα μαζί:

Η ‘λογική της παραγωγής αντίκτυπου’ της κοινωνικής καινοτομίας

Η κοινωνική καινοτομία παράγει αντίκτυπο επειδή συνδέει:

Ανάγκη

- Νέα λύση
- Συνεργατικό οικοσύστημα
- Συμμετοχή χρηστών/κοινοτήτων
- Κλίμακα + βιωσιμότητα
- Αλλαγή συμπεριφορών, συστημάτων, πολιτικών
- Κοινωνικός αντίκτυπος (direct-indirect-systemic)

Αυτός ο ολοκληρωμένος μηχανισμός περιγράφεται από τον OECD (2025) ως “*full-cycle social innovation mechanism*”.

Μηχανισμός παραγωγής κοινωνικού αντίκτυπου

Η κοινωνική καινοτομία παράγει κοινωνικό αντίκτυπο **όχι τυχαία**, αλλά επειδή το οικοσύστημα της ενεργοποιεί:

- ανάλυση αναγκών στη βάση για καλύτερη στόχευση
- μεγαλύτερο εύρος πειραματισμού σε μικρή κλίμακα
- νέους τρόπους συνεργασίας για την κάλυψη της ανάγκης
- συμμετοχή των ανθρώπων που αφορά και αίσθημα αποδοχής των πολιτικών
- στοχευμένη χρηματοδότηση
- δυνατότητες κλιμάκωσης
- αλλαγές συμπεριφορών και θεσμών

Και επειδή αυτός ο αντίκτυπος αφορά **συγκεκριμένους ανθρώπους**, αλλάζει **συστημικά πλαίσια**, και πολλές φορές **μετασχηματίζει κοινωνίες**.

Πως μετριέται ή αξιολογείται ο Κοινωνικός Αντίκτυπος;

Μέτρηση

- Εστιάζει στο τι άλλαξε: outputs, outcomes, δείκτες, KPIs
- Ποσοτική & ποιοτική καταγραφή αποτελεσμάτων
- Απαντά στο: ‘Πόσος αντίκτυπος δημιουργήθηκε;’
- Συνδέεται με μετρήσεις, δεδομένα, metrics
- Χρησιμοποιείται για λογοδοσία, τεκμηρίωση, χρηματοδότηση
- Εστιάζει στο αποτέλεσμα
- Εστιάζει στο monitoring

Αξιολόγηση

- Εστιάζει στο πώς και γιατί δημιουργήθηκε ο αντίκτυπος και στο τι άλλαξε (*η αλλαγή θεωρείται πολύπλοκη διαδικασία (context, αντιλήψεις, συμπεριφορές, σχέσεις)*)
- Απαντά στο: ‘Λειτουργήσε; Γιατί; Τι μπορεί να βελτιωθεί;’
- Αναλύει αποτελεσματικότητα, συνάφεια, αποδοτικότητα, ποιότητα
- Χρησιμοποιεί μεθοδολογίες (π.χ. Theory of Change, , LFA, SROI, RCTs, qualitative evaluation)
- Υποστηρίζει μάθηση, βελτίωση, χάραξη πολιτικής
- Εστιάζει στο μηχανισμό και την αξία της παρέμβασης

Η μέτρηση «ποσοτικοποιεί» τον αντίκτυπο.

Η αξιολόγηση «ερμηνεύει» τον αντίκτυπο και εξηγεί πώς και γιατί παρήχθη.

Γιατί είναι σημαντική η αξιολόγηση και όχι απλά η μέτρηση κοινωνικού αντικτύπου στην περίπτωση της κοινωνικής καινοτομίας

- **Αποδεικνύει το αν η καινοτομία δουλεύει**
  - Δείχνει αν όντως λύνει το κοινωνικό πρόβλημα και με ποιον τρόπο
  - Διαχωρίζονται οι απλά καλές ιδέες από τις αποτελεσματικές κοινωνικές λύσεις
  - Αξιολογούνται τα ποιοτικά χαρακτηριστικά του αντικτύπου
- **Βοηθά στη βελτίωση της δράσης**
  - Εντοπίζεται τι λειτουργεί και τι όχι
  - Υποστηρίζεται η προσαρμογή και η εξέλιξη
- **Υποστηρίζει το scaling (διάδοση)**
  - διευκολύνεται η επέκταση
  - υποστηρίζεται η μεταφορά της λύσης και αλλού (transferability)
- **Δημιουργεί λογοδοσία**
  - διασφαλίζεται η αξιοποίηση των πόρων και η εμπιστοσύνη της κοινωνίας

Η κοινωνική καινοτομία είναι:

- πολύπλοκη
- μη γραμμική
- σε συνεχή εξέλιξη

Άρα:

- δεν μετριέται εύκολα με απλούς δείκτες
- τα αποτελέσματα δεν είναι πάντα άμεσα
- ο αντίκτυπος είναι συχνά 'άυλος' (π.χ. αλλαγή νοοτροπίας)
- καταγράφεται ενδεχόμενα και 'παράπλευρος' αντίκτυπος ή διαφοροποιήσεις ανά ομάδα

Κίνδυνοι αν περιοριστούμε μόνο στην 'μέτρηση'

- Μετρώνται μόνο άμεσες εκροές και αποτελέσματα (π.χ. αριθμός συμμετεχόντων, ΝΘΕ, βελτίωση οικονομικής κατάστασης)
- Αγνοείται η συστημική αλλαγή
- Δεν αποτυπώνονται διαδικασίες που τη στηρίζουν
- Υπεραπλοποιείται η καινοτομία

Ενδεικτικά εργαλεία αξιολόγησης κοινωνικού αντικτύπου

1. SROI (Social Return on Investment)

Υπολογίζει την αναλογία κοινωνικής αξίας προς κόστος

- Μετατρέπει τον κοινωνικό αντίκτυπο σε οικονομική αξία
- Δίνει λόγο τύπου: 1€ → Χ€ κοινωνικής αξίας
- Συνδυάζει ποιοτικά & ποσοτικά δεδομένα

Χρήση: οργανισμοί, επενδυτές, ESG

(+) *πολύ ισχυρό για χρηματοδότηση*

(-) *απαιτεί δεδομένα & τεχνική γνώση*

2. Theory of Change (ToC)

Περιγράφει πώς και γιατί θα συμβεί μια αλλαγή

- Συνδέει: δραστηριότητες → αποτελέσματα → αντίκτυπο

- Χρησιμοποιείται πριν και κατά την αξιολόγηση

Χρήση: σχεδιασμός + αξιολόγηση

(+) *ξεκάθαρη στρατηγική/ποιοτική απεικόνιση*

(-) *δεν μετρά από μόνο του*

3. Social Impact Canvas

Βοηθά στον ορισμό στόχων και δεικτών αντικτύπου

- Ορίζει:
  - στόχους αντίκτυπου
  - δείκτες
  - δράσεις

Χρήση: σχεδιασμός + monitoring

(+) *εύκολο & συνεργατικό*

(-) *όχι πολύ “βαθύ” αναλυτικά*

4. Logical Framework (Logframe)

- Πίνακας με: Στόχους, δείκτες, μέσα επαλήθευσης
- Συνδέει δράσεις με αποτελέσματα

Χρήση: έργα, προγράμματα, χρηματοδοτήσεις

(+) *δομημένο*

(-) *κυρίως “γραμμικό”*

5. Outcome Mapping. Εστιάζει σε αλλαγές συμπεριφοράς

- Δεν μετρά μόνο αποτελέσματα αλλά αλλαγές σε ανθρώπους/οργανισμούς
- Κατάλληλο για πολύπλοκα κοινωνικά συστήματα

Χρήση: κοινωνικές παρεμβάσεις, advocacy

(+) *αντιλαμβάνεται “άυλες” αλλαγές και ποιοτικές διαφοροποιήσεις*

(-) *γνώση μεθόδων αιτίου/αιτιατού και πολυπαραμετρικής ανάλυσης*

6. Impact Measurement Frameworks

(π.χ. Indicators/KPIs). Χρήση δεικτών:

- output (π.χ. συμμετέχοντες)
- outcome (π.χ. αλλαγή συμπεριφοράς)
- impact (π.χ. κοινωνική βελτίωση)

(+) *ποσοτική απεικόνιση/monitoring*

(-) *απαιτεί δεδομένα & τεχνική γνώση*

Δημόσια συζήτηση και διαφορετικά είδη αξιολόγησης Κοινωνικού Αντικτύπου

Κάθε αξιολόγηση διαφοροποιείται ανάλογα με το αντικείμενο

Δράσης (Project)	Μικρο-Μέσο	Συγκεκριμένη παρέμβαση	Μεσοπρόθεσμα αποτελέσματα	Κατάρτιση → % που βρήκαν δουλειά
Προγράμματος	Μικρο-Μεσο	Σύνολο συνδεδεμένων δράσεων	Συνδυαστικά αποτελέσματα	Πρόγραμμα ένταξης (εκπαίδευση + εργασία)
Συνεργασίας / Δικτύου	Μεσο	Αξία συνεργειών μεταξύ φορέων	Βαθμός συνεργασίας, κοινά αποτελέσματα	Δήμοι + ΜΚΟ για κοινωνική ένταξη
Οργανισμού	Μεσο-Μακρο	Συνολική συμβολή οργανισμού	Συνολικός κοινωνικός αντίκτυπος, συνέπεια αποστολής	ΜΚΟ → συνολική επίδραση
Στρατηγικής	Μεσο-Μακρο	Μακροπρόθεσμοι στόχοι	Πρόοδος προς στρατηγικούς στόχους	Στρατηγική μείωσης ανεργίας
Πολιτικής (Policy)	Μακρο	Δημόσιες πολιτικές	Κοινωνικές αλλαγές σε πληθυσμούς	Επίδομα → μείωση φτώχειας
Συστημικού αντικτύπου	Μεσο-Μακρο	Αλλαγές σε συστήματα	Δομικές αλλαγές, αλλαγή συμπεριφορών	Αλλαγή αγοράς εργασίας

Αξιολόγηση κοινωνικού αντικτύπου ενός Οργανισμού με κοινωνική αποστολή

- Εστιάζει στη **συνολική συμβολή του οργανισμού**, και συνδέεται με την αποστολή και τη στρατηγική του.
- Βασίζεται στη **Θεωρία της Αλλαγής**, η οποία περιγράφει την αιτιώδη αλυσίδα:
εισροές → δραστηριότητες → outputs → outcomes → impact.
- Ενσωματώνει την **ανάλυση εμπλεκόμενων μερών**, αναγνωρίζοντας ότι ο οργανισμός επηρεάζει πολλαπλές ομάδες
- Συνδέεται με τη θεωρία της **κοινωνικής αξίας (social/public value)**, δηλαδή την παραγωγή ευημερίας, ισότητας και κοινωνικής συνοχής πέρα από οικονομικά αποτελέσματα.
- Αντλεί από τη **θεσμική θεωρία (institutional theory)**, εξετάζοντας αλλαγές σε κανόνες, πρακτικές και πολιτικές.
- Υιοθετεί **συστημική προσέγγιση (systems thinking)**, όπου ο αντίκτυπος θεωρείται μη γραμμικός και αποτέλεσμα αλληλεπιδράσεων μέσα σε ευρύτερα κοινωνικά συστήματα.
- Συνδέεται με τη **λογοδοσία (accountability)**, καθώς οι οργανισμοί καλούνται να τεκμηριώνουν την κοινωνική αξία που παράγουν.
- Περιλαμβάνει τη διάσταση της **Value for Money (VfM)**, δηλαδή τη σχέση μεταξύ πόρων και κοινωνικού αποτελέσματος (economy, efficiency, effectiveness).
- Βασίζεται σε **μικτές μεθόδους (mixed methods)**, συνδυάζοντας ποσοτικά και ποιοτικά δεδομένα λόγω της πολυδιάστατης φύσης του κοινωνικού αντικτύπου.

Αξιολόγηση κοινωνικού αντικτύπου μιας δράσης κοινωνικής καινοτομίας

Ο κοινωνικός αντίκτυπος αφορά τις **αλλαγές που προκύπτουν από μια συγκεκριμένη παρέμβαση**, σε σχέση με το κοινωνικό πρόβλημα που στοχεύει.

- Εστιάζει στη **δυναμική της παρέμβασης** και στο πώς εξελίσσεται μέσα στο χρόνο.
- Βασίζεται στη **λογική αιτιότητας**, εξετάζοντας πώς οι δραστηριότητες οδηγούν σε αποτελέσματα και αλλαγές.
- Λαμβάνει υπόψη τις **ομάδες-στόχους** και τις διαφορετικές επιδράσεις που μπορεί να έχει η παρέμβαση σε αυτές αλλά και το **μηχανισμό διακυβέρνησης** για την επίτευξη αποτελεσμάτων.
- Εστιάζει στις **αλλαγές που βιώνουν οι ωφελούμενοι**, τόσο σε πρακτικό όσο και σε κοινωνικό επίπεδο.
- Αναγνωρίζει ότι η παρέμβαση λειτουργεί μέσα σε ένα **συγκεκριμένο πλαίσιο (context)** που επηρεάζει τα αποτελέσματα.
- Αντιμετωπίζει την αλλαγή ως **μη γραμμική και πολυπαραγοντική**, ειδικά σε περιπτώσεις κοινωνικής καινοτομίας.
- Δίνει έμφαση στη **συνεχή μάθηση και προσαρμογή**, ιδιαίτερα όταν η παρέμβαση βρίσκεται σε πιλοτικό ή εξελισσόμενο στάδιο, ώστε να τροφοδοτήσει την επέκταση.
- Εξετάζει τη **σχέση μεταξύ πόρων και αποτελεσμάτων**, χωρίς απαραίτητα να περιορίζεται σε οικονομική αποτίμηση.
- Χρησιμοποιεί **συνδυασμό ποιοτικών και ποσοτικών δεδομένων** για την κατανόηση του αντικτύπου.

Νέες τάσεις στην αξιολόγηση κοινωνικού αντικτύπου

- **Έμφαση στην αιτιώδη τεκμηρίωση:** άνοδος quasi-experimental σχεδίων (DiD, PSM, RDD) και μεθόδων συμβολής (contribution analysis, distributional impact analysis).
- **Δίκαιη κατανομή ‘επιπτώσεων’:** κοινωνικές/διανεμητικές επιπτώσεις (equity, gender, ευάλωτες ομάδες).
- **Ηθική και διαφάνεια στην αιτιώδη ανάλυση:** ευθύνη δεδομένων & βασικές οριζόντιες αρχές
- **Ενσωμάτωση impact στη διαδικασία scaling-up/scaling out:** σύνδεση ex-ante impact assessment με ex-post impact evaluation.
- **Σύνδεση με αξία του χρήματος (Value for Money):** SROI, SIA
- **Real-time και adaptive social impact evaluation:** συνεχή ευρήματα για άμεση προσαρμογή πολιτικών και παρεμβάσεων.

Κλείνοντας

- Η αξιολόγηση κοινωνικού αντικτύπου είναι απαραίτητη για την **κατανόηση της πραγματικής αλλαγής** που επιφέρει μια παρέμβαση.
- Στην κοινωνική καινοτομία, η αξιολόγηση πρέπει να είναι: **ευέλικτη, προσαρμοστική (adaptive) ευαίσθητη στο πλαίσιο (context-sensitive)**. Δεν αρκεί το ‘αν και πόσο δουλεύει’ η παρέμβαση χρειάζεται να γνωρίζουμε: ‘πως και για ποιον δουλεύει και υπό ποιες συνθήκες δουλεύει’
- Η συνδυαστική **χρήση μικτών μεθόδων και πολλαπλών εργαλείων** είναι κρίσιμη για αξιόπιστα αποτελέσματα.
- Η αξιολόγηση δεν είναι μόνο απολογιστική διαδικασία, αλλά **εργαλείο μάθησης**, βελτίωσης και λήψης αποφάσεων.

‘Δεν αρκεί να μετράμε τον αντίκτυπο — πρέπει να κατανοούμε πώς, γιατί και για ποιον δημιουργείται’

Δυναμική του Οικοσυστήματος Κοινωνικής Καινοτομίας στην παραγωγή Κοινωνικού Αντικτύπου

Σας ευχαριστώ για την προσοχή σας

Δρ. Τίνα Ορφανίδου

SED Consultants, SEED2Scale

Παράδειγμα 1ο: synAthina (+Αθηνά)

Τετραπλή έλικά – Φορείς

- **Δημόσιος τομέας:** Δήμος Αθηναίων, ΟΠΑΝΔΑ
- **Ακαδημαϊκός τομέας:** ΕΚΠΑ (εκπαιδευτικά προγράμματα, γλωσσική & ψηφιακή εκπαίδευση)
- **Ιδιωτικός τομέας:** Ιδιοκτήτες ακινήτων, επιχειρήσεις/χορηγοί μέσω +Athina
- **Κοινωνία πολιτών:** Ομάδες πολιτών (360+), ΜΚΟ (CRS, IRC Hellas)

Τι δείχνει το παράδειγμα

- Συνδυασμός στέγασης + εκπαίδευσης + κοινοτικής συμμετοχής
- Ενεργή συμμετοχή πολιτών ως στοιχείο ένταξης
- Μετατροπή πιλοτικού έργου σε δημοτική πολιτική

Πηγή: *Urban Innovative Actions (UIA) – Curing the Limbo.*
Δήμος Αθηναίων / synAthina.

Μετρήσιμα αποτελέσματα

- 75 προσιτές κατοικίες & 375+ ωφελούμενοι σε 3 χρόνια
- 92 μισθωτήρια συμβόλαια απευθείας με ιδιοκτήτες
- 2.900+ δράσεις πολιτών μέσω synAthina
- Θεσμική καινοτομία: ίδρυση Γραφείου Καινοτομίας Δήμου Αθηναίων

Κοινωνικός αντίκτυπος

- Μείωση κινδύνου αστεγίας και επισφάλειας στέγασης
- Οικονομική ανακούφιση, και απελευθέρωση πόρων για βασικές ανάγκες
- Βελτίωση ποιότητας ζωής λόγω σταθερού περιβάλλοντος διαμονής
- Ενδυνάμωση και πρόσβαση σε ευκαιρίες
- Κοινωνική ένταξη και αξιοπρέπεια

Παράδειγμα 2ο: «Μπορούμε» (Saving Food Saving Lives)

Τετραπλή έλικα – Φορείς

- **Δημόσιος τομέας:** Δήμοι & κοινωνικές δομές (Κοινωνικά Παντοπωλεία, μαγειρεία)
- **Ακαδημαϊκός τομέας:** Συνεργασίες με Γεωπονικό Παν. Αθηνών & ΟΠΑ για έρευνα food waste & impact metrics
- **Ιδιωτικός τομέας:** 4.500+ επιχειρήσεις τροφίμων (super markets, εστιατόρια, βιομηχανίες)
- **Κοινωνία πολιτών:** 800+ φορείς/ΜΚΟ, πρόγραμμα «Μπορούμε στη Λαϊκή», εθελοντές & τοπικές κοινότητες

Τι δείχνει το παράδειγμα

- Εφαρμόζει συστημική κοινωνική καινοτομία που λύνει ταυτόχρονα: επισιτιστική ανασφάλεια και σπατάλη τροφίμων.
- Οι φορείς τετραπλής έλικας συνεργάζονται μέσα από πλατφόρμα και διαδικασίες real-time redistribution
- Μικρές καθημερινές δωρεές μετατρέπονται σε δομικό κοινωνικό αποτέλεσμα
- Δημιουργεί υποδομές (logistics, τεχνολογία, συνεργασίες) που επιτρέπουν κλιμάκωση
- Έχει προσαρμοστεί και σε άλλες πόλεις, ακολουθώντας το μοντέλο Scale + Sustain

Μετρήσιμα αποτελέσματα

- 53+ εκατομμύρια μερίδες τροφής. Περισσότερα από 3 εκατ. γεύματα / έτος
- Συνεργασία με 4.500+ επιχειρήσεις τροφίμων. Δικτύωση 230+ λαϊκών αγορών
- Μείωση τροφικών αποβλήτων και συμβολή στους στόχους SDG 12
- Στήριξη 800+ κοινωνικών οργανώσεων που τροφοδοτούν οικογένειες, άστεγους, πρόσφυγες, ηλικιωμένους
- Αναγνωρισμένο από ΕΕ & διεθνή δίκτυα food rescue ως καλή πρακτική

Κοινωνικός αντίκτυπος

- Μείωση επισιτιστικής ανασφάλειας
- Βελτίωση ποιότητας ζωής για ευάλωτους ανθρώπους
- Ενδυνάμωση κοινωνικών δομών που προσφέρουν γεύματα
- Μείωση περιβαλλοντικού αποτυπώματος από σπατάλη τροφίμων
- Ενίσχυση κουλτούρας αλληλεγγύης και συνεργασίας.

Παράδειγμα 3ο: Portugal Social Innovation Initiative (PSI)

Τετραπλή έλικα – Φορείς

- **Δημόσιος τομέας:** Κυβέρνηση Πορτογαλίας, ΟΤΑ (51% συνεισφορά σε κοινωνικές επενδύσεις)
- **Ακαδημαϊκός τομέας:** Ερευνητικές ομάδες (impact evaluation, theory of change)
- **Ιδιωτικός τομέας:** Social investors, SIF Capital, επιχειρήσεις (26% κοινωνικό επενδυτικό κεφάλαιο)
- **Κοινωνία πολιτών:** 188 κοινωνικοί φορείς (capacity building), 248 έργα PFI

Τι δείχνει το παράδειγμα

- Τυπικό παράδειγμα «συστημικής» κοινωνικής καινοτομίας
- Ανάπτυξη αγοράς κοινωνικών επενδύσεων στην πράξη
- Ισχυρός μηχανισμός Scale & Sustain σε εθνική κλίμακα

Πηγή: *Portugal Social Innovation – Government of Portugal. OECD case study.*

Μετρήσιμα αποτελέσματα

- 575 εγκεκριμένα έργα & 75 εκατ. € χρηματοδότηση
- 37,9 εκατ. € κοινωνικές επενδύσεις (PFI + SIB)
- 18 Social Impact Bonds σε λειτουργία
- 90% των εμπλεκόμενων φορέων δηλώνουν ένταξη σε «οικοσύστημα κοινωνικής καινοτομίας»
- Τεκμηριωμένη εξοικονόμηση πόρων (όπου SIBs πέτυχαν στόχους)

Κοινωνικός αντίκτυπος

- Ενίσχυση κοινωνικών επιχειρήσεων μέσω χρηματοδοτικών εργαλείων και επενδύσεων
- Βελτίωση υπηρεσιών για ευάλωτες ομάδες μέσω καινοτόμων λύσεων
- Δημιουργία οικοσυστήματος κοινωνικής καινοτομίας σε εθνικό επίπεδο
- Μόχλευση ιδιωτικών και δημόσιων πόρων για κοινωνικό όφελος
- Ανάπτυξη δεξιοτήτων και ικανοτήτων σε οργανισμούς και φορείς του τρίτου τομέα

Παράδειγμα 4ο: Barcelona Superblocks

Τετραπλή έλικα – Φορείς

- **Δημόσιος τομέας:** Κυβέρνηση Πορτογαλίας, ΟΤΑ (51% συνεισφορά σε κοινωνικές επενδύσεις)
- **Ακαδημαϊκός τομέας:** Ερευνητικές ομάδες (impact evaluation, theory of change)
- **Ιδιωτικός τομέας:** Social investors, SIF Capital, επιχειρήσεις (26% κοινωνικό επενδυτικό κεφάλαιο)
- **Κοινωνία πολιτών:** 188 κοινωνικοί φορείς (capacity building), 248 έργα PFI

Μετρήσιμα αποτελέσματα κοινωνικός αντίκτυπος

- 23+ εκτάρια δημόσιου χώρου επανακτήθηκαν από τα αυτοκίνητα
- Μείωση NO₂ έως 33% (Sant Antoni)
- +31% αύξηση ποδηλασίας & μικροκινητικότητας
- Σημαντική βελτίωση αντιλαμβανόμενης ηχορύπανσης, ύπνου & κοινωνικής ζωής
- 30% ενίσχυση τοπικών επιχειρήσεων στο Poblenou

Τι δείχνει το παράδειγμα

- Κοινωνική καινοτομία ως αστική πολιτική (urban social innovation)
- Πολυεπίπεδος αντίκτυπος: υγεία – κοινότητα – περιβάλλον – οικονομία
- Συνδυασμός συμμετοχής πολιτών & επιστημονικής αξιολόγησης

Πηγή: *Ajuntament de Barcelona · ISGlobal Urban Health Studies.*

Κοινωνικός αντίκτυπος

- Μείωση κυκλοφορίας και θορύβου, δημιουργώντας πιο ήσυχες και ασφαλείς γειτονιές
- Βελτίωση της ποιότητας του αέρα
- Ανάκτηση δημόσιου χώρου και χώρων πρασίνου για πεζούς, παιδιά, ηλικιωμένους και κοινωνική ζωή
- Τόνωση της τοπικής οικονομίας χάρη σε πιο φιλικούς δρόμους για μικρές επιχειρήσεις
- Βελτίωση υγείας και ευεξίας των κατοίκων μέσω αυξημένου περπατήματος, ποδηλάτου και κοινωνικής δραστηριότητας.